

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutiones Morales

In Quibus Vnivers[a]e Quaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1602

31. Pro quibus sit orandum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14077

Nec impedit pœnarum acerbitas, quam sustinent, quin pro nobis orent: quoniam Sancti Martyres dum seuisimè torquebantur, pro suis orabant. Denique Gregor. lib. 4. Dialog. cap. 40. & 41. refert de quodam Paschasio, cuius anima purgatorias pœnas luebat, & nihilominus eius meritis, ac precibus Deus quædam mirabiliter efficiebat. S. Thomas 2. 2. q. 83. art. 4. ad 3. & 4. dist. 35. q. 4. art. 5. q. 2. ad 2. & Alexan. par. 4. quæst. 26. m. 3. art. 4. §. 4. quorum sententiæ communis Theologorum schola in hac parte subscripsit, negat eos pro nobis orare, quia nondum sunt in eo vitæ statu, & conditione collocati, in qua pro nobis orent. Illam verò Gregorij historiam de Paschasio, sic interpretatur. S. Tho. in 4. dist. 15. quæst. 4. art. 5. quæst. 2. ad 3. vt dicat ea opera mirabilia, facta esse diuinitus ob studium, & pietatem eorum, qui bona fide ipsius opem, & auxilium orationibus inuocabant: putabant enim, cum iam ad cælestes Beatiorum sedes, & domicilium euolasse, & gaudijs perfrui sempiternis. Voluit tamen Deus per opera mirabiliter effecta ostendere, illius vitam sibi acceptam, & gratam fuisse, quamuis adhuc pœnis purgatorijs teneretur obstrictus.

Quintò queritur, An singulos eorum, qui sunt cælestem hereditatem consecuti, iure possimus orare? nimirum; ad cælum peruenere paruuli, qui sacro baptismate abluti, statim ex hac vita migrarunt. Queritur, an eos iure precari, & orare possimus? Ratio dubitandi est, quia ex vna parte in cælo vnà cum Christo regnant: ex altera parte non sunt Sanctorum numero ascripti. Respondeo, Ecclesiam ad singulos quidem Angelos beatos preces dirigere solere; at verò non singulos iustorum hominum spiritus, qui sunt regna cælestia, & beatitudinem consequuti, precari consuevit: sed eos, qui sunt in Sactorum numerum relati: Priuatim tamen cuique licet eos orare, eorumque auxilium, & patrocinium petere, cum piè credat, eos in beatorum supernæ patriæ ciuium numerum relatos.

Cap. XXXI.

Pro quibusnam sit orandum.

Queritur primùm, An viuorum preces proficiunt ijs, qui iam obierunt? Fuit quorundam error negantium, mortuos viuorum precibus iuari, eo quòd 2. ad Corinth. 5. dicitur: Omnes nos manifestari oportet ante tribunal Christi, vt referat vnusquisque propria corporis, prout gessit, siue bonum, siue malum: & 1. ad Corinth. 3. Vnusquisque propriam mercedem accipiet secundum suum laborem: item ad Romanos 14. Vnusquisque nostrum pro se rationem reddet Deo. Ad Galat. 6. Quæ feminauerit homo, hæc metet. Et: Vnusquisque onus suum portabit. Dauid quoque Reddes, inquit, vnicuique secundum opera sua. Denique Apocal. 14. Opera enim illorum sequuntur illos. Huic etiam sententiæ videntur primo aspectu allipulari Patres. Ait enim Hieronymus, teste Gratiano in cap. In præfenti. 13. quæst. 2. In præfenti seculo scimus, siue orationibus, siue consilijs inuicem posse nos adiuuari: cum autem ante tribunal Christi venerimus, nec Iob, nec Daniel, nec Noe rogare posse pro quoquam, sed vnunquemque portare onus suum. Anima, quæ peccauit,

it, ipsa morietur, filius non portabit iniquitatem patris.

Cæterum & vsus Ecclesie, & Traditio ab Apostolis ad nos vsque deducta, & Sanctorum Patrum auctoritas apertè comprobant preces nostras mortuis prodesse. Nam omnes sumus iuicem membra, corporis verò membra se iuicem iuuant. Dionysius Areop. vt dicam alibi, ritum commemorat, quo Ecclesia pro mortuis orabat. Augustinus Non parua, inquit, est vniuersæ Ecclesie, quæ in hac consuetudine claret, auctoritas, vt in præfenti Sacerdotis, quæ Domino Deo ad eius altare funduntur, locum suum habeat commemoratio mortuorum. Et alibi: Neque negandum est defunctorum animas pietate suorum viuentium releuari, cum pro illis sacrificium Mediatoris offeratur, vel elemosine erogantur, vel cum preces funduntur in Ecclesia. Ambrosius quoque vt habetur in cap. Quia alij. 13. quæst. 2. Alij tertium diem, alij trigessimam, alij septimum, alij quadragesimum obseruare consueverunt in officijs mortuorum. Vtraque obseruatio habet auctoritatem, quæ necessarium pietatis impletur officium. Gregorius item in quarto libro Dialogorum multa scribit, ex quibus constat preces nostras esse mortuis fructuosas. Et 2. Machab. 12. Iudas collatione facta duo lectim milia drachmarum misit Hierosolymam, vt offerretur pro mortuis sacrificium, iussit, & religiose de resurrectione cogitans. Vbi tandem concludit. Sancta ergo, & salubris est, cogitatio pro defunctis exorare, vt à peccatis soluantur. Quæ verò sunt obiecta, facile diluuntur, ea enim intelligi debent de præmio sempiterno, quod est nostri laboris merces, & operæ stipendium, quod bene merentibus redditur: & de supplicio perpetuo quo scelera, & malefacta puniuntur. Et Hieron. loquitur de generali, & extremo iudicio futuro.

Secundò queritur, quibusnam mortuis viuorum orationes proficiunt? Respondet Augustinus in Enchir. cap. 109. & 110. & lib. 1. de origine anime cap. 9. & 10. & lib. de cura pro mortuis agenda, cap. 1. non omnibus prodesse, sed ijs, qui cum viuerent, mererent. Est enim quidam viuendi modus, nec tam bonus, vt non requirat ista post mortem, nec tam malus, vt ei non proficiat ista post mortem. Est verò talis in bono, vt ista non requirat: & est rursus in malo, vt nec valeat cum hac vita transferri, adiuuari. Primi horum dicuntur mediocriter boni, & mediocriter mali. Secundi valde boni: tertij valde mali. Sic August. Theologi in 4. d. 45. communi consensu valde bonos intelligunt eos, qui sempiterna foelicitate perfructur, valde malos, eos, qui perpetuis supplicijs cruciatur: Mediocriter bonos, & mediocriter malos accipiunt eos, quorum peccata igne purgatorio expiantur. Hinc colligitur, nequaquam esse orandum pro ijs, qui in cælo vnà cum Christo Domino viuunt: sunt enim soluti, & liberi prorsus, & immunes ab omni malo, nec mali aliquid pati queunt; & facile habere possunt omne bonum, quod optant. Vnde in cap. Cum Matthe. De celebr. Missa, dicitur: In iurium facit Martyri, qui orat pro eo. Nec orandum est pro ijs, quos certò nouimus perpetuis supplicijs addictos vt perspicue docet Grego lib. 34. Moral. cap. 12. & lib. 4. dialog. cap. 44. Viuorum igitur preces ijs mortuis proficiunt, qui mediocriter boni, & mediocriter mali sunt: ijs nimirum, qui adhuc in igne purgato-

rio detinentur: poenas enim suis peccatis debitas exoluunt, à quibus, vel ex toto, vel ex parte nostris precibus liberari queunt.

Sed questionis est dubia, an aliquo modo, qui sunt ad inferos damnati, nostris apud Deum precibus iuventur; & an fas sit pro ipsis orare? Ratio dubitandi est, quia, teste Damasceno, in orat. De ijs, qui in Fide hinc migrarunt. Gregorius I. pro Traiani Ethnici Imperatoris anima orauit: & vocem ad se diuinitus delatam audiuit: Vocem tuam audiui, & veniam Traiano do. Cuius rei (ait Damascenus) testis est Oriens, & Occidens. Idem auctor scribit, B. Theclam primam martyrem pro Falconilla foemina Gentili, & idolorum cultrice orasse, eique salutem impetrasse. Refert idē etiam ex Lausiacā historia Palladij, vbi de Machario narratur eum consueuisse preces Deo offerre pro ijs, qui è vita decesserant, qui cum ex arido quodam cruento in quod incurrerat, sciscitaretur, num solatij aliquid haberent ijs, qui obierant? responsum accepit: *Quo tempore mortuorum causa preces, ac vota facis, tuos sane alitius solatij sensu afficimur.* Aliam etiam historiam ex eodem Palladio commemorat, in qua refert Damascenus, quēdam mortuum ab igneis tormentis liberatum cuiusdam sancti viri precibus. Præterea Augustinus in *Enchir.* cap. 110. aperte testatur; Orationes viuorum mortuis prodesse, aut, vt eorum poenæ remittantur, aut saltem, vt eorum poena sit tolerabilior: at eorum, qui sunt perpetuo damnati, poenæ non abolentur, ergo viuorum preces profunt eis, vt eorum tormenta sint minus intolerabilia. Et idem docet Glossa in cap. Tempus. 13. quest. 2. Insuper Ecclesia vniuersim orat pro animabus omnium fidelium defunctorum: at fidelium aliqui perpetuo condempnantur. Orat item Deum, vt liberet eas animas de profundo lacu, & à poenis inferni. Iudas quoque Machabæus iussit pecunias offerri pro ijs, qui in bello ceciderant; & tamen ex Scriptura colligi videtur, eos ob lethale peccatum in bello victos perijisse.

Conueniunt omnes Theologi in 4. distinct. 45. cum B. Gregor. in lib. 34. Moral. cap. 12. orandum non esse pro ijs, qui ad inferos detrusi perpetua gehēnz supplicia patiuntur: nam eorum poenam, sempiternam appellat Scriptura. Nec impedit, quod quidam aiunt, orationes viuorum non valere ad eorum poenam remittendam, sed ad solatij aliquid afferendum poenæ acerbitati, vt tolerabilior sit. Quemadmodum enim eorum poena nunquam deletur, nunquam finitur, & definit; sic nunquam minuitur, aut ex parte remittitur. B. Gregorius etiam lib. 34. Moral. cap. 12. sic ait: *Orant iusti pro inimicis suis eo tempore, quo possunt ad fructuosam poenitentiam eorum corda conuertere, atque ipsa conuersione saluare. At pro illis tunc non orabitur, quando iam nullatenus possunt ad iustitia opera ab iniquitate commutari. Eadem itaque causa est, cur non orentur pro hominibus eterno igne damnatis, que nunc etiam causa est, vt non orentur pro diabolo, Angelisque eius eterno supplicio deputatis: que nunc etiam causa est, vt non orent sancti homines pro infidelibus hominibus, impiisque defunctis, qui, de ijs utique, quos eterno damnatos supplicio iam noscunt, ante illum iusti iudicis conspectum orationis sue meritum cassari refugiunt. Hæc ille. Et idem*

ferè habetur ex ipso Greg. in cap. Pro obuentib. 13. q. 2.

Ad ea verò, quæ sunt obiecta, Respondeo. Augustinum mediocriter bonos, & mediocriter malos appellasse eos, quorum culpæ poenis purgatorijs eluuntur, & expiantur, vt omnes Theologi interpretantur. in 4. dist. 45. & Glossa in ca. Tempus. 13. quest. 2. vt falsam reijciunt. Illud verò, quod refert Damascenus de Traiano à gehēnz incendijs Gregorij precibus liberato, dupliciter diluitur. Quidam totum illud opusculum, Damasceni esse, inficiantur, eò quod in eo auctor refert, multos ab inferis liberatos, qui in Christū Dominum eo descendente crediderant. Sed hoc non satis firmè concludit non esse id operis à Damasceno conscriptum, cum ex Græcis partibus alij nonnulli in ea quoque sententia fuerint, vt crediderint aliquos ad inferos damnatos Christi Domini ad eos descēsu salutem consecutos, de qua sententia suo loco dicemus. Alij vero faciunt, Damasceni quidem eum scētum, siue partum esse, secutum tamen illum fuisse opinionem, quæ tunc vulgo ferebatur. Nam Ioann. Diaco. lib. 2. Vita Gregorij, cap. 44. in vita B. Gregorij scribit, hanc narrationem reperiri apud aliquas Anglorum Ecclesias, sed à Romanis ei fident non haberi. Et certè mirum est B. Gregorium pro Traiano Ethnico, & impio principe preces Deo obtulisse, qui, vt paulo ante dixi, planè docuit non esse pro infidelibus, & impijs vita sanctis orandum. S. Thomas, & Theologi communi consensu in 4. d. 45. historiam illam recipiunt quidem; at Traianum negant fuisse ad inferos damnatum, sed certo quodam loco ad tempus detentum, & B. Gregorij precibus ad hanc vitam reuocatum; & per veram cordis poenitentiam salutem adeptum. Quicquid sit de huiusmodi Traiani historia, de qua in alio loco tractabo; Verisimile est, ab Apostolis Ethnicorum aliquos fuisse è mortuis vitæ restitutos: qui postea cum fide viuæ, & poenitentia decesserint, & vitam æternam fuerint consequuti; ita vt ad eam fuerint per eiusmodi miraculum extra legem, & ordinem solitū diuina electione destinati: Et in vita S. Agnetis Virginis, ex Maximo, & Ambrosio legimus, ab ea filium Præfecti è morte excitatum, qui tamen ob scelus suum perierat: Ex historia Palladij item refertur Macharij Monachi precibus, & oratione ad vitam reuocatum quendam, qui fuerat ad inferorum supplicia condemnatus. Sulpitius quoque in vita S. Martini scribit, eius Oratione mortuum Cathecumenum reuixisse, ac suscepisse Baptismum. Beatus etiam Apostolus Petrus fertur suscitasse a sinem quendam Cæsaris Ethnicum, & impium. Sed hæc & alia similia facta esse creduntur præter consuetum morem, legem, & ordinem, singulari Dei voluntate, & potestate. Ad id verò de Iuda Machabæo, & de Ecclesia pro omnibus orante, Respondeo, Iudam obtulisse pecunias pro ijs, qui in bello perierant, neque enim constabat eos ad inferos esse damnatos, aut sine poenitentia obijisse: ecclesia verò generatim quidem orat pro omnibus fidelibus vita sanctis, sed pro ijs, quos pie credit in igne purgatorio peccatorum poenas exoluere, quas in hac vita non plenè soluerunt. Et profundum lacum, & inferni poenas appellat

locum sub terram abditum, ubi igne purgatorio expiantur.

Tertio **Queritur**, An sit pro viuis omnibus orandum? **Respondeo**, pro omnibus planè, sine vlla exceptione, vel inimicitiarum, vel gentis, vel religionis: nam siue hostis sit, siue alienus, siue infidelis, & impius, proximus est, quem Dei iussu amare debemus; & idcirco pro eo precari, quod est amoris, & charitatis officium. Ed pertinet quod hortatur Apostolus: *Obsecro fieri orationes pro omnibus hominibus. Orandū est pro pastoribus, atq; profectis.* Monet enim Paulus Colossenses orare, vt sibi Deus aperiat ostium sermonis: & vt est in Actibus Apostolorum, *Oratio fiebat sine intermissione ad Deum pro Petro.*

Deinde orare nos oportet pro Principibus, nō solum bonis, sed etiam malis, vt tales sint, quales esse debent. Orandum etiam est propiis, & iustis, ne superbia efferantur, & intelligant se inferiorum etiam suffragiis indigere. Iussit præterea Dominus precari pro persequentibus, & calumniantibus nos.

Quarto **queritur**, An sit orandum pro Paganis, & cæteris à fide, & religione Christi alienis? Scribit B. Augustinus in *epist. 107. que est ad Vitalem*, consuetudinem esse ab Apostolis acceptam, qua preces, & vota facimus pro ijs, qui sunt ab Ecclesia alieni; vt infidelibus donetur fides; vt Idolorum cultores ab impietatis errore auocentur; vt ludæi lumen veritatis accipiant vt Catechumeni salutaris baptismatis aqua renati, in Fide confirmantur, ac bonis operibus studeant. Hæc ex B. Augustino idem constat ex Clemente *lib. 8. constit. Apostol. cap. 15. & sequentibus*: ex Epistola Cælestini I. ad Episcopos Gallie. Et Chryl. *hom. 5. super epist. 1. ad Timoth. 2.*

Quinto **queritur**, An sit orandum pro ijs, quorum peccatum est ad mortem? Quæstionem videtur mouere planè, & apertè id, quod Ioannes ait: *Est peccatum ad mortem, non pro illo dico, vt roget quis. Sane videtur Ioannes intellexisse lethale peccatum, quod hominis mortem comitatur, quo quis obstrictus ex hac vita migrat: nam post obitum poenitentia locus non est, nec item lethalis culpa post huius vitæ exitum condonatur. Ex quo fit, vt orandum nō sit pro ijs, quos lethali culpa constitutos decessisse manifestò, ac certò constiterit.* In c. *Placuit. 23. q. 5.* Ex Concilio Bracharenfi dicitur: *Placuit, vt ijs, qui sibi ipsi voluntariè, aut per ferrum, aut per venenum, aut per precipitium, aut per suspēdium, vel quolibet modo inferunt mortem, nulla prorsus pro illis in oblatione commemoratio fiat; neq; cum Psalmis ad sepulcrum eorum cadauera deferantur. Similiter & de ijs placuit fieri, qui pro suis sceleribus moriuntur impuniti.* Et *23. q. 8. c.* Quicumque Clericus, statuitur: *Quicumque Clericus, aut in bello, aut in vixā, aut in Gentiliū ludis mortuus fuerit, neque in oblatione, neque in oratione pro eo postuletur.* Item ex Hieronymo cap. In præsentī sæculo *13. q. 2.* habetur: *In præsentī sæculo scimus, siue orationibus sine consilijs inuicem posse nos adiuari. Cum autem ante tribunal Christi venerimus, nec Iob, nec Daniel, nec Noë rogare posse pro quoquam. sed vnumquemque portare onus suum. Sic ille. Secus verò est, quando dubitatur, vt G'ossa annotauit, num hic aut ille cum lethali peccato decesserit.*

Sexto **queritur**, An sit orandum pro ijs, qui

obstinato sunt animo in malis? **Respondeo**, orandum esse: quoniam de nullo desperandum est, quamdiu vitæ huius spiritum duxerit: & quamdiu hic viuatur, pater teditus de spiritali morte ad spiritalem vitam per Dei gratiam. Et Apostolus Paulus pro omnibus hominibus iubet fieri obsecrationes, orationes, & postulationes. *Iacobus* itidem neminem ab oratione excludit. *Orate*, inquit, *pro inuicem, vt saluemini.* Christus denique pro omnibus mortem oppetiuit. Et: *Non veni, inquit, vocare iustos, sed peccatores.*

Septimo **queritur**, An pro schismaticis, & hæreticis, & cæteris excommunicatione affectis sit orandum? **Causa** dubitandi est, quia Ecclesia pro ijs non orat, & eos arceat à communibus piorum suffragiis, & suo nomine preces fundere: at verò Ecclesia prohibet pro ijs orare publicè, palam, ac nomine ipsius. Est autem prohibe hominibus orandum, vt depositis, & abiectis erroribus, ad Ecclesiæ gremium reuertantur.

Octauo **queritur**, An pro improbis, & sceleratis, pro ijs itidem, qui reprobi, & præciti vocantur; pro ijs, etiam quos bello iusto necare fas nobis est; pro ijs quoque, qui morte damnari iure queunt, orandum sit? **Respondeo**, pro ijs omnibus esse orandum; pro improbis quidem, vt respiciant, & ad saniorē mentem, melioremque vitæ frugem reuertantur. Nec refert, si aliquos bello iusto, ac morte trucidare, & damnare liceat nobis: quoniam quamuis his vita corporis adimi iure queat, optanda tamè illis est, & petenda Dei gratia, & felicitas sempiterna. Obieciens Dauidem, & alios Prophetas improbis, ac peccatis hominibus dira passim imprecari. **Respondeo**, eas imprecationes potius esse quoddam futurorum euentuum prænuntiationes, quam abolutas imprecationes: continere itidem tacitam quandam conditionem; nam perinde est, ac si dicerent: Confundantur, ac pereant peccatores, & coniurati Dei hostes, si malè agere, & insontes persequi pergant. Item mala improbis imprecantur: prophete, non quidem ad perniciem, & interitum, sed ad salutem ipsorum; nimirum, vt malis, quasi flagellis quibusdam cæli, & afflictis, admoniti, & excitati, ad se redeant.

Nono **queritur**, An pro ijs, si quos præcitos, ac reprobos esse certò constiterit, liceat nobis orare? Vt si cuiuspiam Deus patefecisset futuram aliquis damnationem æternam. **Respondeo**, à Deo reprobam esse aliquè, dupliciter intelligi posse; vno modo absolute, & simpliciter, nullius omnino humani operis habita ratione: & contra huiusmodi voluntatem, si certò de ea constiterit, non est oratione nitendum, quoniam esset superuacanea, & temeraria. Altero modo Deus reprobatur, ac reijcit, non absolute, sed ex causa penes reprobam hærente, nempe propter scelera, quæ in reprobo ad finem vsque vitæ futura prænouit: & hoc modo reprobatur, quoscumque reprobatur. Neque enim Deus prius est vltor, quam sit homo peccator. Pro istiusmodi reprobis salubriter oratur, quoniam illorum damnatio ex libero eorum arbitrio pendet, ita vt possint, si velint oblatam Dei gratiam admitte-

re, & de malefactis per veram cordis poenitentiam dolere: neq; qui pro talibus orat, sese Divinae voluntati opponunt, qui vult, vt pro omnibus oratur, vt omnes salui fiant. Praesertim quod etiam si perituri sint, minores apud inferos poenas laent, si minus peccauerint: quare cui libet reprobo dicere iure possumus: Age, fac bonum: de bono opere nunquam condemnaberis.

Cap. XXXII.

De partibus, ex quibus constat oratio.

Primo queritur, Quot modis soleat Oratio diuidi? Respondeo, multis. Primo, alia est Oratio, quae in mente solum perficitur, atque completur; alia vero, quae in voce consistit. Prior, internum animi votum, affectum, & desiderium exprimit, absq; vlllo externo signo: posterior vero vocibus internos voluntatis affectus exprimit.

Secundo, diuiditur Oratio in priuatam, & publicam: haec posterior totius Ecclesiae nomine pro communi populi salute per publicos ministros, & plurimum in loco publico funditur: illa priorem pro se, vel alio priuato qui libet fundit.

Tertio, Paulus Apostolus videtur quatuor Orationis veluti membra, & partes constituisse, cum ait: Obsecro primogenitum omnium fieri obsecrationes, postulationes, gratiarum actiones pro omnibus hominibus.

Quae quatuor Cassianus ita distinguit: *Vi obsecratio sit imploratio, vel petitio pro peccatis: Oratio, quae Deo a liquid offerimus, vel vouemus: Postulatio, petitio pro alijs: Gratiarum actio, ob suscepta beneficia: Obsecratio, de compunctio peccatorum nascitur: Oratio, de fiducia oblationum, & continuatione votorum proficit: Postulatio, de caritatis ardore procedit: Gratiarum actio, de beneficiorum Dei consideratione generatur. Prima species pertinet ad incipientes: secunda, ad eos, qui in virtutum profectu consistunt: tertia, ad illos, qui iam perfectionem assecuti: quarta, ad illos, qui securae, ac tuta sunt mentis.* Haec ex Cassiano. Bern. quatuor praedicta Orationis genera sic explicat: *Vi obsecratio fit, cum quis causa sua parum fidens, non per sese, sed per alium ipsius Deum invocet: Et si dicat, Sancte Petre, vel Paule ora pro me. Oratio vero, cum quis per se aliquid petit: Postulatio cum vultius amplius noxae sibi conficiat, pro se, vel altero orationem postulat: Gratiarum actio, cum salutaria, vel necessaria securo animo petit. Hugo S. Victoris tres Orationis partes constituit, lectionem, contemplationem, seu meditationem, & gratiarum actionem. Ita vt lectio contemplationis materiam praeparet: per contemplationem vero mens caelestia, & diuina bona consideret: Et tandem succedat gratiarum actio. Alij vero Orationis quatuor partes assignant, lectionem, cōtemplationem, petitionem, & gratiarum actionem. Alij quinque, eo quod praedictis quintā adiungunt voluntatis affectionem, cum ex Dei cōtemplatione mens tota inflammata exardescit, & voluntas eo modo, quo potest in sublimium, & caelestium rerum desideria assurgens, optat se Deo coniungere, & ei perpetuo adherere.*

Secundo queritur, An oratio publica, quae in precibus Horarijs recitatur à clericis, & quae ius-

su Ecclesiae funditur, vim habeat ex opere operato, vt vocant: hoc est querere, an cum Clericus vi legis Ecclesiasticae, siue iussu Ecclesiae preces Horarias recitat, eiusmodi precibus aliquis effectus respondeat ratione meritorum Ecclesiae, quamuis, nulla merita ipse Clericus habeat, vt qui sit lethalius peccatis obstrictus. Et idem prorsus queritur de oratione Dominica, quam improbus recitat: quia eam Christus Dominus instituit. Sunt, qui id affirmant, ob id, quod eiusmodi preces Ecclesiae iussu funduntur: quemadmodum, si dominus aliquis per seruum improbum elemosynam erogat, fructu non caret suo, quamuis seruus sit improbus. Deinde, Orationes, quas in Missae sacrificio offert Deo Sacerdos, fructuosae sunt, tamen si Sacerdos sit malus: ergo preces Horariae, quae iussu, nomine, & auctoritate Ecclesiae persoluntur, suo fructu non carent, quamuis ab improbo Clerico recitentur. In dubium non vertitur, an cum orat Sacerdos, vt minister Ecclesiae, eius oratio sit fructuosa ob Ecclesiae meritum, quamuis ipse Sacerdos sit improbus: quia conuenit inter omnes, esse fructuosam, cuiusmodi sunt preces, quas in Missae sacrificio Sacerdos fundit ad Deum. Sed quaestio est dubia, an preces Horariae, quas recitat Sacerdos aliqui improbus, sint semper tales, vt per eas Ecclesia aliquid mereatur, & satisfaciatur apud Deum, quamuis malus Sacerdos nomine suo nihil mereatur, nec satisfaciatur. Gabriel in Canonem Missae lect. 57. ait: Sicut sacrificium altaris, & Ecclesiae Sacramenta effectum habent ex institutione Christi, non ex dispositione offerentis, vel ministrantis: sic non est impium, sentire de oratione Dominica, & de Horarijs Canonici, & alijs precationibus, quas Ecclesia dicendas instituit, quae quandam vim accipiunt ex parte diuina, & Ecclesiastici mandati, vt dicit Gerson. Haec Gabriel, quam sententiam videtur sequi Nauarr. de orat. cap. 19. nu. 59. & 60.

Attamen non videtur omnino esse idem iuris de precibus Horarijs, & de oratione Dominica, quod de orationibus, quae in Missae sacrificio funduntur: Nam Horarias preces recitat Clericus lege, & praeepto Ecclesiae, Ecclesia enim Beneficiarijs fructus beneficii tribuit tamquam operis, ac laboris mercedem: ac propterea voluit, vt laborarent, & Horarum pensum exoleret: Clericis quoque sacris Ordinibus initiatis praecipit, vt idem precationum Canoniarum officij persoluerent Oratio vero quam iussu, & nomine alterius ergo fundo fructuosa non est, si ego sim malus: Sicut nullius est fructus ieiunium, quod improbus homo, quamuis alieno iussu, suscipit, ac sustinet, & sicut fructuosa non est oratio, quam meo iussu recitat caecus, qui mendicatio viuit, si eam recitet cum lethali peccato, quo tenetur obstrictus. At vero orationes, quae in Missa funduntur, reuera ab ipsa Ecclesia, Sacerdotis tamē ministerio offeruntur, ac proinde cum Ecclesiae merita accepta, & grata Deus habeat, preces quoque quae Ecclesia per Sacerdotem aliqui malum fundit, ipse Deus acceptas, & gratas habet: quoniam in Missae sacrificio non solum orat Sacerdos, sed oratio Ecclesiae. Secus est cum alius iussu meo orat, & ego vnā cum eo non oro. Et secus est de elemosyna, quam dominus per famulum improbum dat, ea enim est res Domini, non famuli